

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historiae Ecclesiasticae Pars ...

Historiae Ecclesiasticae Pars Tertia, Qva Continentvr Hermiae Sozomeni
Salaminij lib. 9. Euagrij Scholastici Epiphanensis lib. 6

Christopherson, John

[Köln], 1569

De sancto Ammone, & qui in olympo ætatem agebat Eutichiano, & Arij
hæresi, vnde initium haberuerit quosque arripuerit, & de orta inter
episcopos dissentione. Cap. XIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12718

SOZOMENI HISTOR.

deprehendisset, placidè risisse, iureque iurando se tum obstrinxisse, se nō amplius vitam cum ea acturum. Ac cum ei, qui stuprum vxori intulerat, dixisset, Habeto illam tibi, re-ctā in solitudinem ad Antonium se contulisse. Dicitur præterea mansuetissimus fuisse, & omnium molestiarum patientissimus. De quo iam ætate reuera prouecto, & ad vitæ monasticæ asperitatem tolerandam minus asuefacto (nuper enim in eam erat ingressus) varijs modis periculum fecit Antonius, eumque in re nulla ignauum comperit. Cui perfectæ vitæ testimonio tributo, vtpote nullo iam præceptore egenti, vitam separatim degendi fecit potestatem. Quod quidem Antonij testimonium Deus ipse confirmauit, Paulumque virum effecit planè illustrissimum, atq; in affligendis expellendisque dæmonibus magistro suo multo superiorem.

*De sancto Ammone, & qui in olympo ætatem
agebat Eutichiano, & Arij hæres, vnde ini-
tium habuerit quosque arripuerit, &
de orta inter episcopos dissensio-
ne. CAP. XIII.*

PER idem ferè tempus Ammon Aegyptius monasticū vitæ genus excoluit. Quem fama est, suorum impulsione vxorem quidem duxisse, cum ea tamen, vti viris licitum est, nunquam rem habuisse. Nam initiò vbi nuptiæ factæ sunt, & vt sponsus sponfam acceptam, in thalamum solus introduxerat, à nobis, inquit, o mulier, nuptiæ iam sunt celebratæ & huc vsque perductæ. Deinde quàm eximiū bonum sit posse virginem manere, sacrarum literarum testimonijs in medium adductis, exponit, ad eum finem, vt solus posset habitare. At cum mulier orationem de virginitate seruanda laudaret, agrè tamen ferret ab ipso seiungi. Ammon in separato lecto dormiens, cum ea quidem vixit vnà ad decem & octo annos, non ita tamen vt disciplinā monasticam negligeret. Interea téporis, mulier eius virtutē adeo cœpit & æmulari, & admirari, vti putaret, nō modò iniquū esse tā egregium virum sua causa intra parietes domesticos occultari

occultari, verum etiam oportere vtrunque eorum in separatis domiciliis studio pietatis & sapientiae se penitus dicare. Atque ut istud fieret, a viro contendit. Ille autem cum gratias egisset Deo, quod hoc consilium mulieris animo iniecerat, tu ergo, inquit, has ades teneto: ego alteras mihi extruam. Itaque versus meridiem ad locum desertum lacum Maream tangentem, & circa Sceten, & montem, qui Netria dicitur, situm profectus, viginti duos annos ibi monasticum vitae genus exercuit, bisque duntaxat in annos singulos uxorem vidit. Huius diuini monasteriorum in illis locis positorum praesidis multi ac memorabiles fuere discipuli, uti eorum successiones a nobis expositae declarabunt. Multae ac diuinae res eius causa a Deo editae sunt, quae a monachis Aegypti accuratè tenentur: quippe qui virtutes veterum monachorum per traditionem non scriptam, eamque successione a maioribus suis descendente commemorando renouare permagni aestimarint. A me verò illa duntaxat dicentur, quae ad nostram notitiam peruenere. Is quidem & Theodorus suus discipulus quopiam fortè proficiscentes, fossam quandam, quam Lycum appellant, transire coacti sunt necessariò. Ac ne nudum alter alterum aspiceret, Ammon dat mandatum Theodoro, ut se inde paululù subduceret. Verum ubi se quoque nudum conspicari erubuerit, subito diuina virtute ac potentia in sublime sublatus, in aduersam fossae ripam transportatus est. Theodorus verò cum aquam traiecisset, & Ammonis vestem ac pedes minimè aqua madefactos cerneret, impense orauit senem, ut causam ei indicaret. Ac cum Ammon causam illi dicere recusaret, Theodorus constanter affirmavit, se non alia conditione a rogando desitutum, nisi de ea certior fieret: pollicitusque est, se dum viueret nulli vnquam dicturum. Quibus verbis inductus Ammon, quod acciderat, vere confessus est. Illud praeterea, quod iam narrabo, non minus certè habet admirationis, quam quod modo dictum est. Iniusti quidam parentes filium a cane rabido morsum, qui quam primùm vulnere periturus expectabatur, adducunt ad Ammonem, & cum querela ac lachrymis orant eum, ut filio curationem adhibeat. Quibus ille, non eger, inquit, mea curatione. Nam si vos bouem, quem forati

C etis,

SOZOMENI HISTOR.

estis, dominis volueritis reddere, extemplò filius vester conualefcet. Quod quidem vt dixerat, euenit. Nam simul vt bos erat redditus, vulnus adolescentis sanatum est. Fertur porrò, cum Ammon iste mortem obiret, Antonium vidisse animam eius, diuinis potestatibus cum psalmis & hymnis præeuntibus, in cælum sublatam esse. Ac quibusdam è familiaribus causam, cur tanta eum incessisset admiratio, scifsitantibus (videbatur namque intentis oculis aerem intueri, & insignis miraculi visione obstupefactus esse) rem, vt gesta erat, explanauit. Postea verò quàm ex Scete quidam aduentâtes, nuntiarunt ipsam horam, qua mortuus est Ammon, prædictio Antonij vera esse planè ostenditur: adeo vt omnes vtrumque beatum prædicarent: alterum, quòd ex hac vita ad ea, quæ constat inter omnes verè bona esse migrarat: alterum autem, quòd tam præclaro dignatus erat spectaculo, eoque ex tanto loci interuallo sibi à Deo ostentato. Nam inter loca, in quibus vterque ætatem degebat, intercedit multorum dierum via. Atque hæc quidem sint de Antonio & Ammone, vti narratum est ab his, qui cum illis vixerint, à nobis commemorata. Porrò auditione equidem accepi, Eutyichianum quoque, regnante Constantino, sanctum & seuerum vitæ genus, non sine magna laude coluisse: qui quidem circa Olympum in Bythinia domicilium suum habuit: qui que tametsi sectam Nouatianorum tuebatur, tamen diuinæ gratiæ factus est particeps. Quippe & sanauit morbos, & facta adeo mirabilia edidit, vt virtute, quæ in vita eius elucebat, Constantinum familiarè sibi & amicū effecerit. Nam cū quidam ex satellitū numero id tēporis teneretur in vinculis (suspectus enim de tyrannide aufugerat ille quidem, sed conquisitus, circa Olympum comprehensus erat) & Eutyichiani necessarij rogarent eum, vt pro victo ad imperatorem legatus quidem ire vellet, sed primum omnium prouideret, vt homo solueretur è vinculis, ne grauitè & acerbè constrictus, morte præoccuparetur, fama est eum à custodibus ad se accersitis contendisse, vt vinculis satellitem laxarent. Quod cum illi negassent, Eutyichianum ad carcerem venisse, fores occlusas sua sponte ei patuisse, victo deniq; excidisse vincula. Postea autē imperatorem

ratoré, qui tum erat Constantinopoli, adiuiffe, facileq; ab
 eo, satelliti impetrauiffe veniam. Nam solebat Constanti-
 nus res ab Eurychiano postulas non illibenter concede-
 re: quandoquidem hominem in magno sane honore ha-
 buit. At de monachis qui eo tempore egregiè præter cæte-
 ros pietatis & sapientiæ studium excolebant, sint hæc à no-
 bis breuiter disputata. Quòd si cuiq; sit curæ, res ab istis ge-
 stas accuratè cognoscere, vitas cõplurium eorũ literis mã-
 datas, si modo perquisiuerit, reperiet. Iam verò quanquam
 religio Christiana in cæteris omnibus rebus florebat, ta-
 men disputationes quædam litigiosæ, quæ simulatione
 scilicet pietatis, & veræ dei cognitionis eliciendæ res
 ante minimè exagitas, in controuersiam rursus deduce-
 bant, ecclesias vehementer perturbant. Harum dispu-
 tationum author fuit Arrius, ecclesiæ Alexandrinæ, quæ
 est in Aegypto, presbyter: qui licet initio doctrinæ Chri-
 stianæ videretur perstudiosus esse, Meletio tamen res no-
 uas molienti adiumento fuit. Cuius partes cum deseru-
 isset, à Petro episcopo Alexandrino diaconus ordinatus
 est: & rursus ab eodem ecclesia eiectus: quandoquidem
 cum Petrus fautores abdicasset Meletij, & eius baptisma
 improbasset, hic Arrius in res à Petro gestas grauiter
 inuectus est, & quiescere nullo modo potuit. Vbi verò
 Petrus martyrio occubuerat, Arius, venia ab Achilla
 petita, non solum permissus est diaconatu fungi, ve-
 rum etiam ad presbyterij gradum elatus est. Postea ve-
 ro Alexander cum permagni æstimare cœpit.

Iste subtilitate differendi cum primis excellens (dice-
 batur enim eiusmodi artibus imbutus esse) ad opini-
 ones tam absurdas delapsus est, vti quod nunquam an-
 te à quoquam dictum fuerat, non vereretur in eccle-
 sia palam efferre: nimirum, Filium Dei ex nihilo or-
 tum esse, tempus fuisse, quando non erat, suo libero arbi-
 trio vitij & virtutis capacem esse, conditum esse, fa-
 ctum esse: & alia multa, quæ eum, qui quòd his senten-
 tijs patrocinetur, ad disputandum, & ad quærendum de
 singulis accedat, dicere verisimile est. Nonnulli autè occasio-
 ne ex his verbis arrepta, accusabant Alexandrum, quòd
 has nouas aduersus Christianã religionẽ opiniones cõtra
 C 2 quã

SOZOMENI HISTOR.

quàm debuerat, pertulisset. At ille ratus multò fatius esse, ut rationes de rebus ambiguis ab vtraq; parte proponeretur, quò videretur aduersarios non necessitate coegisse, sed persuadendo ad desistendum à contentione induxisse, ipse cū quibusdam ex clero sedens, ut iudex, vtranq; partem in certamen adducit: & uti in disceptationibus litigiosis vsu-tenire solet, vtraque vincere conatur. Nam Arius opiniones quas protulerat, acriter defendere laborat, alij autem filium consubstantialem esse patri, & coæternum asserunt. Conuocato rursus concilio, tanta cum contentione disceptatum est, ut nullo modo consentire inter ipsos possent. Itaque cum adhuc quæstio anceps & cōtrouersa videretur, ita primò quidem Alexander animo affectus erat, ut modò hos, modò illos laudaret. Ad extremū tamen his, qui filiū consubstantialem patri, & coæternum asseuerabant, assensus est: iussitque Ario, ut contrarijs rationibus reiectis, eandē cum eo sententiam sequeretur. Verū cum ei persuade-
re non posset, & cōplures tū episcopi, tum clerici eius dioceseos, Arium verè dicere censerent, illi cū cæteris clericis eiusdem opinionis fautoribus, interdixit ecclesia. Ab eius partibus stabant, ex Alexandrina ecclesia presbyteri quidē, Aethalas, Achilles, Carpones, Sarmates, & Arius alter: diaconi autē, Euzoius, Macarius, Iulius, Menas, & Helladius. Hinc etiam factum est, ut non exigua populi pars ad eorum factionē se transferret: quippe nonnulli ita de deo sentiendum arbitrati sunt: alij, quod quidē vulgò euenire solet, eos tanq̄ affectos iniuria, & indicta causa ecclesia eiectos cōmiserati. Vbi verò res Alexandria essent hoc loco constituta, Arriani benevolentiam episcoporum singulas ciuitates administrantium sibi necessariò antè colligendā arbitrati, mittunt legatos ad eos cū literis de fide sua, contenduntq; ab illis, ut si rectum ipsis videretur ita de deo sentiendum, significarent Alexandro uti minimè ipsis succenseret: sin minus, docerent eos, quemadmodum sentiendum esset. Qui quidem conatus, non parum eorum causam adiuuit. Nam hac illorū opinione in omnes ferè dispersa, ab omnibus passim episcopis de ea disputari coeptum est: quorum pars scripsere ad Alexandrum, ne admitteret Arianos in ecclesiā, nisi suam de fide opinionem abijcerent: pars autem
orauit,